

Kommunernas socialtjänst k.f.
Medlemskommunerna i
Kommunernas socialtjänst kf.
Ålands landskapsregering

Dnr: 80/2022

3.3.2022

Meddelande till Kommunernas socialtjänst k.f., medlemskommunerna i Kommunernas socialtjänst k.f. samt landskapsregeringen

Lumparlands kommun godkände 14.11.2019 grundavtalet för Kommunernas socialtjänst k.f. Eftersom kommunens kostnader såg ut att öka med cirka 100 000 euro meddelade kommunen landskapsregeringen i samband med godkännandet att det fanns behov av att ändra landskapsandelssystemet så att Lumparlands kommuns invånare inte skulle behöva subventionera andra kommuners socialvårdskostnader. Någon sådan ändring har som bekant inte gjorts.

När KST:s budgetförslag för år 2021 inkom till kommunen visades sig det därtill att det inte handlade om cirka 100 000 euro mer för Lumparlands kommun utan cirka 220 000 euro. Uppskattningen om hur mycket KST skulle kosta Lumparlands kommun, en uppskattning som låg till grund för att Lumparlands kommun med långa tänder godkände grundavtalet, var alltså fel norr om 100 procent. Ifall KST:s budget för 2021 visar sig vara korrekt efter uppgjort bokslut har KST:s bildande för Lumparlands kommun inneburit ökade socialvårdskostnader med cirka 185 procent från år 2020 till 2021. En kommun med ett verksamhetsbidrag på cirka 2,2 miljoner euro med ett invånarantal på cirka 380 kan inte förväntas lägga om sin förvaltning så att kommun helt plötsligt hittar 220 000 euro. Kostnadsökningen tillsammans med den minskning av kommunens totala landskapsandel med cirka 142 000 euro (2018–2021) har medfört en ekonomisk belastning för skattebetalarna i Lumparlands kommun om i storleksordningen 360 000 euro.

Eftersom landskapsregeringen inte aviserat någon större förändring av finansieringen av kommunernas socialvård genom landskapsandelssystemet ser Lumparlands kommun ingen annan väg framåt än att meddela det som följer till Kommunernas socialtjänst k.f., medlemskommunerna i Kommunernas socialtjänst k.f. samt landskapsregeringen.

Lumparlands kommun

Lumparlands kommun har en skatteprocent på 19,5 procent vilken har varit stabil sedan år 2014. Att kommunen med en av de högre skattesatserna på Åland ska stå och subventionera andra kommuners socialvårdskostnader som har lägre skattesatser är inte rättvist för kommunens invånare. Som en följd av att kommunen nu betalar in cirka 220 000 euro mer än vad kommunen historiskt behövt betala för att upprätthålla en tillräcklig socialvård i kommunen kommer kommunens ackumulerade överskott i relativt snabb takt övergå till ett ackumulerat underskott. Därutöver prognosticeras att kommunen kan få likviditetsbrist i slutet av år 2022.

Eftersom Lumparlands kommun måste anses betala ett häftigt premium för socialvård genom KST samt att det inte kan anses rimlig att kommuninvånarna i Lumparland ska behöva belåna sig genom kommunens balansräkning för att i praktiken finansiera andra kommuners socialvård, kommer Lumparlands kommun inte att låta sig drabbas av likviditetsbrist av att betala till KST. Kommunen kommer istället att ställa in betalningarna till KST innan likviditetsbristen blir ett fullbordat faktum. Här kan nämnas att kommunen inte har några planer på att ställa in betalningar till några andra kommunalförbund av den enkla anledningen att kommunen, vad gäller exempelvis Oasen boende- och vårdcenter k.f. eller Södra Ålands utbildningsdistrikt k.f., betalar enligt användning. Således sker inom dessa två kommunalförbund ingen subventionering av andra kommuners äldreomsorg eller utbildningsväsende på det sätt som sker genom KST:s finansieringsmodell.

Innan Lumparlands kommun ställer in betalningarna till KST kommer kommunen att söka det stöd för likviditetsbrist som kan sökas hos landskapsregeringen. Det stödet är dock avsett för temporär likviditetsbrist, vilket det inte handlar om för Lumparlands kommun. Brist på likviditet kommer att vara permanent med tanke på att KST:s kostnader aldrig kommer att vara lägre än de är idag, om man ser på hur kostnadsökningen inom socialvården historiskt sett ut på Åland. Således kan ett eventuell tillfälligt likviditetsstöd inte råda bot på den snart uppkomna ekonomiska situationen.

Lumparlands kommun ser i alla fall två lösningar på problematiken med finansieringen av KST:

1. Finansieringsmodellen som bestämmer hur mycket varje kommun ska betala ändras till en prestationsbaserad modell så att varje kommun på ett ungefär betalar enligt nyttjandegrad av KST:s tjänster, eller
2. Ålands lagting ändrar landskapsandelssystemet för att kompensera de kommuner som genom KST subventionerar andra kommuners socialvård.

Lumparlands kommun

Ifall medlemskommunerna väljer att ändra finansieringsmodellen mot en mer klientbaserad modell enligt punkt 1 skulle den exempelvis kunna fungera så att ett kostnadsmedelvärde per klient inom varje område tas fram. Varje kommun betalar sedan enligt hur många klienter man har inom varje område. Genom ett medelvärde är kostnaden inte direkt kopplad till en klient. Lumparlands kommun tar dock inte ställning till vilket framtida system som vore bäst, förutom att det inte kan vara nuvarande system.

Det är också värt att nämna att Lumparlands kommuns andel av KST:s kostnader uppgår till ungefär omkring en procent av KST:s totala kostnader. Det är sålunda så att ifall Lumparlands kommuns betalningsandel inte kommer KST tillhanda rör det sig relativt sätt på årsbasis om en summa som övriga medlemskommuner bör kunna täcka upp. Det är dock inte omöjligt att tänka sig att Lumparlands kommuns beslut om att ställa in betalningarna till KST framledes kan påverka andra kommuners betalningsvilja till kommunalförbundet, speciellt ifall det är en kommun som betalar in mer i KST vad socialvården historiskt kostat kommunen.

Genom denna skrivelse meddelar alltså Lumparlands kommun att kommunen, antagligen inom år 2022, kommer att ställa in sina betalningar till KST ifall nuvarande finansiering av KST fortlöper. För att KST ska kunna förbereda sig på det faktumet bör landskapsregeringen inom juni månad svara på ifall en ändring av landskapsandelssystemet kan komma på fråga för att förhindra att KST på sikt underfinansieras av kommunerna.

Kommunstyrelsen i Lumparland